מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות ארבעה שורשים מרכזיים של הנאורות
- להסביר את הקשר בין המהפכה המדעית לאמונה בתבונה
- לבחון באופן ביקורתי את הדימוי 'חושך-אור'

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. א – גישה ששמה את האדם ויכולותיו במרכז
2. ג – ניוטון
3. ג – קופרניקוס

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – קדמו לה תהליכים כמו הומניזם, מדע ודפוס
2. נכון – המהפכה המדעית חיזקה את האמונה בתבונה

חלק ג' – השלמת מילים

1. הומניזם
2. דפוס

חלק ד' – התאמה בין מושגים לתיאורים

1 – ב (שימת האדם ויכולותיו במרכז)
2 – ג (נכונות לכבד אנשים מדת אחרת)
3 – ד (מסקנות לפי תצפית וניסוי)
4 – א (הפצת ספרים ועיתונים לקהל רחב)

חלק ה' – סדרו לפי ציר הזמן

1. ראשית הדפוס באירופה (בערך 1450)
2. קופרניקוס מפרסם שהארץ סובבת סביב השמש (1543)
3. שלום וסטפליה - סיום מלחמת שלושים השנים (1648)
4. ניוטון מפרסם את חוקי התנועה והכבידה (1687)

חלק ו' – שאלות פתוחות

1. מלחמות הדת הקשות הראו את הנזק הנובע מחוסר סובלנות, ולכן התחזק הרעיון שיש לכבד אמונות שונות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה תכלול שניים מתוך: הומניזם, סובלנות, מדע, דפוס
- תשובה תציין שהדפוס אפשר הפצה מהירה וזולה של ספרים ורעיונות לקהל רחב
- תשובה אישית הכוללת שורש אחד והסבר קצר לחשיבותו

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בפעילות 'פנס בחושך' לפני מילוי הדף כדי לעורר עניין
- מומלץ לחלק את הדף לפי שלוש רמות (תמיכה/רגיל/אתגר) בהתאם לכיתה
- כדאי להדגיש שהדימוי 'חושך-אור' הוא נקודת מבט של אנשי הנאורות ולא עובדה היסטורית מוחלטת

דף תרגול: מאיפה הגיע האור? שורשי הנאורות

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

הנאורות היא זרם רעיוני שצמח באירופה במאה ה-18 והאמין בכוח התבונה האנושית. בדף זה נתרגל את ארבעת השורשים שהכשירו את הקרקע לרעיונות אלה: הומניזם, סובלנות דתית, מהפכה מדעית והדפוס.

בנק מילים: דפוס | הומניזם

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו הומניזם?

(א) גישה ששמה את האדם ויכולותיו במרכז (ב) שם של מכונת דפוס

(ג) מלחמה בין דתות

2. איזה מדען ניסח חוקי טבע לתנועה ולכבידה?

(א) גוטנברג (ב) קופרניקוס (ג) ניוטון

3. מי טען שהשמש נמצאת במרכז ולא הארץ?

(א) ניוטון (ב) גוטנברג (ג) קופרניקוס

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הנאורות צמחה פתאום, בלי שום רקע קודם	☐	☐
2	גילויים במדע שינו את הדרך שבה אנשים חשבו על החברה	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ היא גישה ששמה את האדם ויכולותיו במרכז

2. ה_____ היא טכנולוגיה שאפשרה הפצת ספרים ורעיונות במהירות

4 חלק ד' – התאמה בין מושגים לתיאורים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הומניזם	___	**א.** הפצת ספרים ועיתונים לקהל רחב
2. סובלנות דתית	___	**ב.** שימת האדם ויכולותיו במרכז
3. המהפכה המדעית	___	**ג.** נכונות לכבד אנשים מדת אחרת
4. דפוס	___	**ד.** מסקנות לפי תצפית וניסוי

5 חלק ה' – סדרו לפי ציר הזמן

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	קופרניקוס מפרסם שהארץ סובבת סביב השמש (1543)
☐	ניוטון מפרסם את חוקי התנועה והכבידה (1687)
☐	ראשית הדפוס באירופה (בערך 1450)
☐	שלום וסטפליה - סיום מלחמת שלושים השנים (1648)

6 חלק ו' – שאלות פתוחות

ענו בקצרה.

1. הסבירו כיצד מלחמות הדת תרמו לצמיחת הנאורות

כרטיס יציאה

ציינו שניים מהשורשים של הנאורות

מדוע הדפוס היה חשוב להתפשטות הרעיונות?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀